

ESTRUCTURA DE LA INFORMACIÓ
PERIODÍSTICA

PROF. MONTSE QUESADA

1r CURS

A) TEMARI

TEMA I: PANORÀMICA ACTUAL DE LA INFORMACIÓ

La informació al passat.- El periodisme a l'era electrònica.- La crisi actual de la premsa.- El factor temps com a condicionant de l'estructura.- Diferències estructurals entre els diferents mitjans: ràdio, televisió i premsa.- El futur de la premsa com a mitjà de comunicació: El periodisme d'investigació.- La professió del periodista: L'especialització.

TEMA II: ESCRIPTURA I NORMATIVA

Llengua parlada i llengua escrita.- La norma i la seva transgressió: L'ortografia. La puntuació. El lèxic. La morfologia.

TEMA III: LA NOTÍCIA

El concepte de notícia: Definicions.- Elements de la notícia.- Estructura de les notícies.- Valoració periodística de la informació: L'actualitat. La proximitat. Altres elements.- L'atribució: Tipologia. El periodisme confidencial. L'"Off The Record". El "no comment". Grups professionals. El secret professional.- La verificació.- Les seccions informatives: El criteri geogràfic. El criteri temàtic.

TEMA IV: LA RECERCA DE LES FONTS

Obtenció de les notícies: Notícies de primera mà. Notícies de segona mà. Notícies de tercera mà.- Les fonts d'informació: Fonts oficials. Fonts extraoficials.- Els serveis auxiliars: teletips, documentació i arxiu.- Les agències informatives.

TEMA V: TÈCNiques DE REDACCIÓ

El líd, part inicial. Característiques: El líd directe. El líd diferit. Altres tipus de líd.- La identificació: Les sigles. Els sinònims.- Les cites: Directes. Indirectes.- Redacció de les notícies: Les 6 W's. La piràmide invertida. El "background". El temps del verb.

TEMA VI: TIPUS DE NOTÍCIES I LES SEVES ESTRUCTURES

Directes: Senzilles. Complexes. Creatives. Orígen. Crítica i objectius. El llenguatge literari en periodisme.

Diferències amb l'article.-Altres tipus de notícies.-
La titulació: Principals condicionants. Tipologia. Funcions del títol. Redacció.

TEMA VII: LLENGUATGE I ESTIL PERIODÍSTIC

El llenguatge periodístic: El paràgraf trencat. Les paraules i les frases de transició. Les paraules clau. Els estereotips. Les expressions tòpiques.- L'estil periodístic: La claretat. La concisió. La senzillesa.- Comprensibilitat dels textos. Legibilitat.- Els llibres d'estil dels diaris.- Presentació dels originals.- La taula de correccions.

TEMA VIII: ELS GÈNERES PERIODÍSTICS

Crisi de la Teoria dels gèneres.- L'entrevista: Modalitats. Preparació i Documentació. Elaboració i redacció.- El reportatge: Tipus i característiques.- L'editorial: Tipus d'editorial. L'estructura.

TEMA IX: EL TREBALL A LA REDACCIÓ

Jerarquització laboral: El director. El subdirector. Els caps de secció. Els enviats especials. Els corresponents. Els reporters. Els col.laboradors.

B) BIBLIOGRAFIA

- ACOSTA MONTORO, J.: Periodismo y literatura. Ed. Guadarrama, Madrid. 1973. Tomos I y II.
- CALVO HERNANDO, M.: Civilización tecnológica e información. El periodismo científico: misiones y objetivos. Ed. Mitre. Barcelona. 1982.
- CAMPO VIDAL, M.: Información y servicios secretos en el atentado al Presidente Carrero Blanco. Ed. Argos Vergara, S.A. Barcelona. 1983.
- CASASUS, Josep M.: Ideología y análisis de medios de comunicación. Ed. DOPESA. Barcelona. 1972.
- CASASUS & ROIG.: La prensa actual. Edicions 62. Barcelona. 1981.
- CIRIZA, M.: Periodismo confidencial. ATE. Barcelona. 1982.
- COLL GILABERT, A.: De profesión periodista. Noguer, S.A. Barcelona, 1981.
- COPPLE, N.: Un nuevo concepto del periodismo. Pax-México. Rep. Argentina, 1968.
- EL PAIS.: Golpe Mortal. Asesinato de Carrero y agonía del franquismo. PRISA. Madrid, 1983.

FAGOAGA, Concha.: Periodismo interpretativo. El análisis de la noticia. Mitre. Barcelona, 1982.

FONTCUBERTA, M.: Estructura de la noticia periodística. ATE. Barcelona, 1980.

GOMEZ MOMPART, J.L.: Los titulares en prensa. Mitre. Barcelona, 1982.

JOHNSON, M.L.: El nuevo periodismo. Troquel. Buenos Aires, 1975.

MARTIN VIVALDI, G.: Cursos de redacción. Paraninfo. Madrid, 1970.

MARTIN VIVALDI, G.: Géneros periodísticos. Paraninfo. Madrid, 1973.

MARTINEZ ALBERTOS, J.L.: Curso general de redacción periodística. Mitre. Barcelona, 1983.

ORIVE, P. y FAGOAGA, C.: La especialización en el periodismo. Dossa. Madrid, 1974.

QUESADA, M.: La entrevista: obra creativa. Mitre. Barcelona, 1984.

SECANELLA, P.M.: El lid, fórmula inicial de la noticia. ATE. Barcelona, 1980.

THE SUNDAY TIMES: La guerra de las Malvinas. Argos Vergara, S. A. Barcelona, 1983.

VAZQUEZ MONTALBAN, M.: Historia y comunicación social. Bruguera, Barcelona, 1980.

VAZQUEZ MONTALBAN, M.: Las noticias y la información. Salvat. Barcelona, 1973.

WARREN, C.W.: Géneros periodísticos informativos. ATE. Barcelona, 1975.

WOLFE, T.: El nuevo periodismo. Anagrama. Barcelona, 1976.

VV. AA.: Enciclopedia del periodismo. Noguer, S.A. Barcelona-Madrid, 1966.

VV. AA.: Lenguaje en periodismo escrito. Fundación Juan March. Serie Universitaria. Madrid, 1977.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA.: Ortografía. Imprenta Aguirre. Madrid, 1974.

C) ORIENTACIÓ I AVALUACIÓ DEL CURS

Objectius de l'assignatura:

L'objectiu principal de l'assignatura consisteix en transmetre als alumnes els suficients coneixements teòrics de l'estructura informativa actual, potenciant al mateix temps les seves capacitats periodístiques i creatives: aprendre a redactar textos periodístics amb la rapidesa

i qualitat exigides pel funcionament de la premsa d'avui. Propiciar aquest doble objectiu teòric-pràctic no és altra cosa que preparar als alumnes per assolir al seu moment la professió del periodista. L'assignatura estableix els seus plantejaments pedagògics en el marc del periodisme escrit, donat que existeixen assignatures, malgrat sigui en cursos superiors, especialment creades per estudiar altres branques de la informació.

Dinàmica del curs:

El desenvolupament de les classes respondrà als objectius assenyalats per aquesta assignatura. Comptant amb les tres hores de durada de cada classe, una part d'aquest temps es dedicarà a l'exposició teòrica del professor, seguint els punts marcats a aquest programa. A la resta del temps de classe es durà a terme una dinàmica de treball col·lectiu on els alumnes treballaran individualment o en grups reduïts, seguint les orientacions de la professora.

La part pràctica de l'assignatura -i, evidentment, la teòrica- es realitzarà íntegrament en el temps de durada de la classe, amb la finalitat de facilitar l'avaluació continuada de l'alumne sense carregar-lo amb treballs fora de l'horari acadèmic. Les pràctiques podran ser analitzades, comentades i corregides pels mateixos alumnes sota les indicacions de la professora.

Aquesta dinàmica de treball inclourà punts no contemplats al programa: debats entorn a conceptes polèmics de la teoria periodística, esdeveniments informatius, etc. Es preveu, també, la visita racionalitzada a un mitjà informatiu de Barcelona i la participació real dels alumnes en treballs periodístics (actes públics en general).

L'objectiu pedagògic d'aquest sistema és el de potenciar sobretot la capacitat creativa individual de l'alumne i la seva participació activa i conjunta en el desenvolupament de l'assignatura.

Avaluació:

L'avaluació dels alumnes que assisteixin amb regularitat a les classes es farà arran dels exercicis pràctics que es duguin a terme setmanalment. L'avaluació continuada de l'alumne l'exclourà de la seva participació obligada a les proves de juny. Aquestes proves les haurà de realitzar tot el qui no hagi cobert almenys el vuitanta per cent dels treballs fets a classe i també els qui, havent cobert aquest percentatge, no arribin a una mitjana d'aprovat.

La professora es reserva el dret de posar un examen per a avaluar el nivell ortogràfic, morfosintàctic i lèxic dels alumnes, que haurà de ser necessàriament superat per aprovar l'assignatura.

Qualsevol altre sistema d'avaluació serà prèviament pactat i supervisat per la professora.

ESTRUCTURA DE LA INFORMACIÓ PERIODÍSTICA

PROF. MAR FONTCUBERTA

1r CURS

A) TEMARI

TEMA I: LA NOTÍCIA

Concepte de notícia. Controvèrsies en la definició de notícia. Temps i notícia. Informació i notícia. Història i evolució de la notícia. Diferències segons el mitjà: periodisme escrit, ràdio i televisió. La notícia a l'era electrònica.

TEMA II: ESTRUCTURA PERIODÍSTICA DE LA NOTÍCIA

Concepte de l'estructura periodística de la notícia. Factors que han modificat l'estructura periodística de la notícia. Evolució de l'estructura periodística de la notícia. Desenvolupament tecnològic i interacció dels mass-media. Elements bàsics de la notícia: el líd, el cos. Comprensibilitat de la notícia. Notícia i ideologia.

TEMA III: EL LID

Història i evolució del líd. Concepte i morfologia. Tipus de líd: notícia simple, notícia múltiple i notícia de sumari. Líd directe, líd diferit, líd descriptiu, líd interpretatiu. Redacció del líd. Atribució i identificació al líd.

TEMA IV: EL COS

Concepte del cos de la notícia. La tècnica de la "piràmide invertida". Controvèrsies. Elements del cos. Material principal, background i material secundari.

TEMA V: NOTÍCIA DIRECTA I NOTÍCIES DE CREACIÓ

Notícia directa i notícia de creació versus gèneres periodístics: noves formes de periodisme escrit. Concepte de notícia directa. Diferències amb la notícia de creació. Estructura de la notícia directa. Notícia simple i notícia múltiple: elements, construcció i diferències.

TEMA VI: FONTS DE LA NOTÍCIA

Tipologia de les fonts periodístiques. Identificació i atribució. Notícies de primera, segona i tercera mà. Us i tècnica de la cita: cites directes i indirectes. Diferents nivells de la informació.

TEMA VII: ESTIL I NOTICIA

Estil informatiu i estil periodístic. Periodisme i llenguatge. Trets diferencials del llenguatge periodístic. Homogeneïtat versus creativitat. El verb periodístic. Tècniques: el paràgraf partit, ús de paraules clau i frases de transició. Els llibres d'estil. Límits de l'expressió periodística: llenguatge per a una representació de la realitat.

TEMA VIII: LA TITULACIÓ PERIODÍSTICA

Títol i notícia. Elements del títol. Tipus de titulars segons el mitjà: classificació i característiques. Normes estilístiques de la redacció de titulars.

TEMA IX: TIPUS DE NOTICIA DIRECTA

Diferència de la notícia segons la seva aplicació temàtica. Notícia de sumari; notícia cronològica; notícia espacial; notícia de situació. Notícies-pont entre notícia directa i notícia de creació; notícia de colorit i notícia d'interès humà. Característiques, construcció i aplicació.

TEMA X: NOTÍCIES DE CREACIÓ

Nous camins del periodisme escrit. Periodisme i literatura. Ruptura de l'estructura periodística tradicional. Canvis del model clàssic de notícia. Periodisme de creació; periodisme interpretatiu, periodisme d'investigació. Noves fórmules, nous llenguatges.

TEMA XI: EL DIARI

Concepte de diari com a unitat temàtica bàsica del periodisme escrit. Producció d'un diari: característiques i límits. Temps i continguts periodístics. Estructura d'un diari: diferents tipus. El model llatí i el model anglosaxó: registre d'identificació i expedient d'identitat. Ideologia i contingut informatiu. La producció de la notícia i la trama de la facticitat.

TEMA XIII: EL PERIODISTA

Concepte i funcions de la figura del professional de la notícia. Canvis del paper de l'informador a la història del periodisme. La polèmica objectivitat-subjectivitat catalitzadora de l'oferta i la demanda informativa. Nous tipus de professionals.

TEMA XIII: PERIODISME A L'ERA ELECTRÒNICA

Noves tecnologies. El sistema integrat. Relació i in-

fluències de les noves tecnologies i el contingut dels mitjans. Crítiques. Reaccions alternatives.

B) BIBLIOGRAFIA

ALARCOS LLORACH, E.: Lenguaje de los titulares, en Lenguaje en Periodismo Escrito. Fundación Juan March. Madrid, 1977.

GOMEZ MOMPART, J.L.: La titulación periodística. ATE. Barcelona, 1982.

FONTCUBERTA, M.: Estructura de la noticia periodística. ATE. Barcelona, 1980.

LAZARO CARRETER, F. (dirigido por): Manual de estilo de la agencia EFE. Madrid, 1978.

SECANELLA, P.M.: El lid, fórmula inicial de la noticia. ATE. Barcelona, 1980.

Llibres d'estil de El País i El Periódico.

ORIVE, P.: Estructura de la Información Periodística I y II. Madrid, 1977.

CASASUS, J.M. i ROIG, M.: La prensa actual. Edicions 62. Barcelona, 1981.

MARTINEZ ALBERTOS, J.L.: Curso de Redacción Periodística. ATE. Barcelona, 1983.

C) ORIENTACIÓ I AVALUACIÓ DEL CURS

Aquesta assignatura pretén familiaritzar a l'alumne amb l'estructura, el llenguatge i les tècniques de la redacció de la notícia periodística. Les classes són teòriques i pràctiques ja que es tracta d'una assignatura semilexperimental. A la fi de cada trimestre hi ha un examen parcial. Es pot aprovar la matèria per notes de curs. En acabar el curs hi haurà un examen final.